

DE VROLIJKE RUIL

• door Kees Fieggen

DIT JAAR IS HET 500 JAAR GELEDEN DAT LUTHER ZIJN 95 STELLINGEN OP DE SLOTPOORT VAN WITTENBERG SPIJKERDE - OP 31 OKTOBER 1517. JE ZOU KUNNEN ZEGGEN DAT DEZE DUITSER BIJ DE UITGANG VAN DE MIDDELEEUWEN STOND. ALS MONNIK HEEFT LUTHER WANHOPIG GEPROBEERD GOD TE GEVEN WAT HEM TOEKOMT, MAAR HIJ MERKTE DAT HIJ HOPELOOS FAALDE. PAS TOEN HIJ INZAG DAT GOD GEEN GERECHTIGHEID VRAAGT MAAR *GEEFT*, KWAM DE BEVRIJDING. DE KERN VAN LUTHERS THEOLOGIE IS DE ZOGENAAMDE “VROLIJKE RUIL”. WAT IS DAT VOOR EEN RUIL? WAT GEVEN WIJ EN WAT ONTVANGEN WIJ? IN DIT ARTIKEL WIL IK DAT VERKENNEN EN DAARBIJ NATUURLIJK GODS WOORD OPENEN.

Rechtvaardiging bij Luther

De kern van de vraag van Luther was: hoe krijg ik een genadig God? In de Middeleeuwen was dat in de Roomse kerk steeds meer op de achtergrond geraakt: goede werken waren belangrijker geworden. Maar hoe de monnik Luther zich ook inspande, nooit kwam zijn geweten tot rust. Door het lezen van de brieven van Paulus, met name die aan de Romeinen en de Galaten, ontdekte Luther weer wat de kern van het evangelie inhield: de mens is een zondaar die mag leven uit genade, de goddeloze krijgt de gerechtigheid van God toegezegd om Christus' wil - hij kan die gerechtigheid niet zelf bewerken. In de worsteling om de uitleg van Rom.1:17 brak het licht bij Luther door en leerde hij dat Gods gerechtigheid niet *eisend* is (met beloning voor de goede en straf voor de kwade), maar *schenkend*. Met die gerechtigheid maakt Hij de zondaar rechtvaardig.

Luther heeft de rechtvaardiging door het geloof in 1537 het eerste en hoofdartikel van de verlossing genoemd. Wie

de rechtvaardiging verliest, verliest alles. Het thema van de zondige mens en de rechtvaardigende God vormt bij hem de basis van de christelijke geloofsleer.

Inzoomen op Romeinen

In het begin van deze brief stelt Paulus ten eerste vast dat het evangelie van God gaat over zijn Zoon (Rom.1:1-4): Jezus Christus onze Heer. Onze inspanningen komen helemaal niet in beeld! In wat wel de kernverzen van de brief aan de Romeinen worden genoemd (1:16,17), blijkt dat opnieuw. Het evangelie is ten eerste *Gods kracht tot behoud* en ten tweede wordt daarin *Gods gerechtigheid geopenbaard*. Ons rest niets anders dan te geloven, d.w.z. dat we de feiten aannemen en vertrouwen dat God alles in orde heeft gemaakt. De feiten betreffen de Zoon van God, de kracht van God en de gerechtigheid van God - daar is niets van ons bij, maar het is wel allemaal *voor ons beschikbaar*.

De Zoon van God (1:1-4) is de vervulling van de belofte die via de Hoge Weg van het Zaad (Gen.3:15) uiteindelijk als

zoon van David werd geboren en die Gods Zoon bewijst te zijn als Hij uit de doden opstaat. Hij is ook de Messias, draagt Redder als Naam (Jezus) en is Heer.

De kracht van God blijkt nodig omdat wij krachteloos waren (5:6) en eenvoudigweg niet in staat om te voldoen aan de rechtvaardige eis van God. Vanaf 1:18 legt Paulus uit dat de mens in de praktijk faalt en daarbij maakt het niet uit of de mens God alleen uit de schepping kent (1:18-32), of op zijn geweten moet afgaan (2:1-16) of dat hij de Wet van Mozes kent en daarbij probeert te leven (2:17-29). In 3:10 vinden we de bijna hopeloze conclusie: er is geen rechtvaardige!

De gerechtigheid van God zou dan weinig hoop bieden: de falende mens kan in Gods oordeel niet bestaan en Gods gerechtigheid betekent dat de mens moet sterven. Verderop in Romeinen blijkt het in feite nog erger te zijn: we zondigen omdat we *zondaars* zijn, onverbeterlijk dus!

De hoop van Gods gerechtigheid

Toch is de situatie niet hopeloos en dat komt door het

Kruis. Gods rechtvaardige oordeel heeft ons namelijk wel degelijk getroffen en daarbij zijn we wonderlijk ontsnapt! In 3:21-31 toont Paulus plotseling een heel nieuwe zienswijze: Gods gerechtigheid is geopenbaard door geloof in Jezus Christus. Inderdaad: allen hebben gezondigd (3:23), maar er is gratie, genade.

Wat doet dan Gods gerechtigheid in deze verzen? Wij zouden dat zelf niet verbinden met genade, maar dat komt omdat wij Gods genade gemakkelijk verkeerd verstaan. Als God genade schenkt, werkt zijn gerechtigheid onverminderd. En dat komt omdat op het kruis aan Gods gerechtigheid tegemoet gekomen is: de zonde is geoordeeld in Christus. Daarom zag Hij er als een berg tegenop om te sterven. In de hof van Gethsemane zag Hij de zwaarte van Gods oordeel over de zonde op zich af komen. Was er geen andere mogelijkheid? Kon die drinkbeker van Gods toorn niet op een andere manier voorbijgaan (Mat.26:42)? Moest Hij die drinkbeker leegdrinken? Daar, op die plek, geraakte Hij in zware strijd (Luk.22:44), maar daar ook toonde Hij zich bereid om Gods oordeel te ondergaan. Zoals Paulus het zegt: Hij werd tot zonde gemaakt (2Kor.5:21). God behandelde Hem alsof Hij de schuld had van de opstand tegen God. Gods rechtvaardige oordeel woedde daar over de zonde - onze zonde.

Het paaslam als voorbeeld

De Israëlieten waren niet beter dan de Egyptenaren in wier midden zij eeuwen lang hadden gewoond. Toen God dat volk uitleidde en Hij tenslotte als laatste plaag het oordeel over de eerstgeborenen in heel Egypte liet komen, was er geen reden om hen niet ook te treffen. Om de verderfengel voorbij te laten gaan, moest er een Lam sterven - eentje zonder enig gebrek. Drie dagen hadden ze dat lam in huis gehad en deze drie dagen hadden zij licht gehad terwijl de duisternis over Egypte kwam. Maar dat lam moest sterven en zijn bloed moest aan de deurposten worden gestreken: dat waren de huizen waar het oordeel al geweest was. Zo kwam de Heer Jezus tot zijn volk en drie jaar lang was Hij hun licht in een duistere wereld. Maar op het Paasfeest moest Hij als Lam worden geslacht, moest Gods oordeel over de zonde worden uitgevoerd. En ieder die Zijn bloed aan de deurpost van zijn of haar hart heeft gesmeerd (en dus met het oordeel over de eigen zonde instemt), mag weten dat Gods oordeel bij hem of haar al geweest is.

Voor hem of haar wordt waar wat Paulus verder zegt in 2Kor.5:21 - *opdat wij zouden worden gerechtigheid van God in Hem.*

De vrolijke ruil

Luther werd er blij van toen hij ontdekte dat Jezus zijn zonde op zich had genomen en dat hij in de plaats daarvan Gods gerechtigheid had ontvangen. Maar wat kreeg hij (en allen die hun hand op dat Offer hebben gelegd) precies? Paulus spreekt in Rom.3:24-26 over *rechtvaardiging*. God is rechtvaardig als hij ons rechtvaardig verklaart (op grond van het geloof in Jezus). Gods gerechtigheid schittert op het kruis en daar zijn ook wij (die in Hem geloven) gestorven. Daarmee is met de zonde afgerekend en is de zondaar gestorven. Gelukkig is het daar niet bij gebleven: Jezus is opgestaan, wat onlosmakelijk bij onze verlossing hoort (Rom.4:25+10:9 en 1Kor.15:17) en waardoor wij nieuw leven hebben ontvangen. We zijn niet alleen met Christus gestorven, we zijn ook met Hem levend gemaakt (Ef.2:5). Het oude is voorbijgegaan, het nieuwe is gekomen (2Kor.5:15,17): we zijn een nieuwe schepping! De oude mens is gestorven en er is een nieuwe mens voor in de plaats gekomen. We zijn uit de dood overgegaan in het leven (Joh.5:24) en dat is eeuwig leven.

Deze nieuwe mens is geschapen in ware gerechtigheid en heiligheid (Ef.4:24) en kan niet meer zondigen (1Joh.3:9). Dat betekent niet dat *wij* al volmaakt zijn, want we hebben de keus om naar het vlees of naar de Geest te wandelen. Dat is op zich al heel bijzonder: voor mijn bekering had ik die keus niet! Als ik nu naar de Geest wandel, dan merk ik op dat Christus in mij dat nieuwe leven uitleeft en ik wandel naar de rechtvaardige eis van de wet (Rom.8:2-10).

Ruilen is rusten

We kunnen dus ontspannen: niets kan ons meer in het oordeel brengen, want we zijn vanuit de dood overgegaan in het leven. Christus heeft mijn oude mens aan het kruis meegenomen de dood in. Het oordeel is al geweest. Wij hebben dus aan Hem onze zonden (en zelfs ons zondaar-zijn) gegeven en daarom kwam Hij in drie uren van duisternis, van Godverlatenheid.

Wat we van Hem hebben gekregen, is ten eerste vrijspraak - want het oordeel is al geweest. Gods gerechtigheid schittert daar en zo ontvangen wij genade. Maar we ontvangen meer: vanaf nu is Christus ons leven geworden

en leeft Hij in ons. Dat betekent trouwens niet dat alle daden van Jezus als Mens ons worden toegerekend: dat lezen we nergens!

Maar Hij volbrengt door zijn Heilige Geest in ons wat we zelf nooit konden. Daarom zullen we Hem alle eer geven - ook al zal Hij ons belonen voor alles wat we aan goeds hebben gedaan (in Zijn kracht).

We hebben dus de oude mens ingeleverd en de nieuwe daarvoor in de plaats gekregen: dat is inderdaad een vrolijke ruil! Niets hoeven we meer te doen om te proberen iets van onze zaligheid te verdienen. Alles wat we doen, doen we in Zijn kracht en het eeuwige leven is al ons bezit geworden.

Alle zegeningen in Christus

Er valt nog heel wat meer te zeggen: in Christus hebben we werkelijk allerlei geestelijke zegeningen ontvangen, zoals Efeze 1 ons leert. Paulus bidt daarom o.a. voor *verlichte ogen van het hart, opdat u weet wat de hoop van zijn roeping is, wat de rijkdom is van de heerlijkheid van zijn erfenis in de heiligen* (Ef.1:18) Er valt nog zoveel te ontdekken!

En dan hebben we nog niet eens gesproken over het feit dat we koningen en priesters zijn geworden: koningen zijn we straks als we met Hem zullen mogen regeren (ons leven nu lijkt daarop een voorbereiding te zijn) en priesters zijn we nu al. We zijn daar zeer geschikt voor gemaakt, zoals de brief aan de Hebreeënen uitgebreid uitlegt. We zijn dus erg rijk geworden in Christus: door zijn armoede zijn we rijk geworden (2Kor.8:9) - weer een manier om de vrolijke ruil te formuleren.

Conclusie

De vrolijke ruil is een grootse uitwisseling: onze zonden zijn op Christus gelegd en Hij is daarvoor in het oordeel geweest. We zijn met Hem op het kruis gestorven, aan Gods gerechtigheid is voldaan. Daarvoor in de plaats ontvangen we in Hem de nieuwe mens met een hele ris aan zegeningen en een geweldige toekomst (die eigenlijk al is begonnen). We zijn rechtvaardigen geworden die in Zijn kracht kunnen doen wat God van ons vraagt. Die vrolijke ruil is inderdaad de basis van het evangelie. Alles wat we verder over het leven door genade kunnen schrijven (en er valt heel wat meer te zeggen en daarom kunnen we steeds weer een Focus volschrijven), is gebaseerd op deze bijzondere, vrolijke ruil. Alle eer aan Hem!

